

THI ONLINE – VIỆT BẮC – ĐỀ 3
CÓ LỜI GIẢI CHI TIẾT
MÔN NGỮ VĂN – LỚP 12

Mục tiêu:

- _Củng cố kiến thức đã học về tiết 3 văn bản “Việt Bắc”
- _Rèn luyện kỹ năng đọc – hiểu, kỹ năng tạo lập văn bản nghị luận văn học.

Đề bài: (ID: 227739)

Phân tích vẻ đẹp của bức tranh tứ bình trong đoạn thơ sau:

*Ta về, mình có nhớ ta
Ta về ta nhớ những hoa cùng người
Rừng xanh hoa chuối đỏ tươi
Đèo cao nắng ánh dao gài thắt lưng.
Ngày xuân mơ nở trắng rừng
Nhớ người đan nón chuốt từng sợi giang
Ve kêu rừng phách đổ vàng
Nhớ cô em gái hái măng một mình
Rừng thu trăng rọi hoà bình
Nhớ ai tiếng hát ân tình thuỷ chung.*

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT
THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN TUYENSINH247.COM

- *Phương pháp:** _Phân tích (Phân tích đề để xác định thể loại, yêu cầu, phạm vi dẫn chứng)
_Sử dụng các thao tác lập luận (phân tích, tổng hợp, bàn luận,...) để tạo lập một văn bản nghị luận văn học.

***Cách giải:**

❖ **Yêu cầu hình thức:**

- _Thí sinh biết kết hợp kiến thức và kỹ năng làm nghị luận văn học để tạo lập văn bản.
- _Bài viết phải có bố cục đầy đủ, rõ ràng; văn viết có cảm xúc; diễn đạt trôi chảy, bảo đảm tính liên kết; không mắc lỗi chính tả, từ ngữ, ngữ pháp.

❖ **Yêu cầu nội dung:**

A. Giới thiệu chung

- Tổ Hữu là lá cờ đầu của thơ ca cách mạng Việt Nam, sự nghiệp thơ của ông song hành với sự nghiệp chính trị. Mỗi bước đi của cách mạng, thơ ông đều phản ánh. Viết về cuộc kháng chiến chống Pháp chín năm gian khổ nhưng hào hùng, có tập thơ “Việt Bắc”.
- Bài thơ “Việt Bắc” là một bản tình ca, đồng thời là bản hùng ca của lịch sử, ca ngợi cuộc kháng chiến của quân dân ta và khẳng định tấm lòng nghĩa tình, chung thủy của con người.
- Bức tranh tứ bình của bài thơ *Việt Bắc*, và bức tranh Việt Bắc ra trận có nhiều đặc sắc

B. Phân tích

I. Bức tranh tứ bình

*** Câu 1,2: Lời nhắn gửi ân tình**

- Người ra đi hỏi người ở lại để khẳng định tấm lòng của mình.

- Câu thơ thứ nhất không đơn thuần là một lời hỏi mà còn ngầm chứa một thông điệp: không biết mình có nhớ ta không còn ta thì luôn nhớ mình. Nỗi nhớ được biểu mãnh liệt, tế nhị và sâu sắc.
- Câu 2: cụ thể hóa đối tượng của nỗi nhớ. Người về xuôi nhớ hoa và người Việt Bắc. Hoa là vẻ đẹp tươi tắn, mộng mơ của thiên nhiên; người là đối tượng đẹp nhất của cuộc sống. Hòa với vẻ đẹp thiên nhiên là con người Việt Bắc thuần hậu, ân tình.
- Chữ “nhớ” được điệp lại hai lần trong hai câu thơ khiến tâm trạng con người như trĩu xuống, có tác dụng khai mở cảm hứng chủ đạo, xuyên suốt đoạn thơ là sự nhớ nhung thật sâu sắc, thấm thía.

*** 8 câu tiếp**

- Tám câu thơ có kết cấu đặc biệt với 4 cặp lục bát, cứ một câu nói về thiên nhiên xen kẽ một câu nói về con người tạo nên bộ tứ bình đặc sắc về cảnh sắc mùa Việt Bắc.

1. Bức tranh mùa đông

- Thiên nhiên:
 - + Được cảm nhận trên hai bình diện màu sắc: màu xanh thẫm của những núi rừng bạt ngàn và màu đỏ tươi của những bông hoa chuối nở bung rực rỡ.
 - + Bản chất của mùa đông là giá lạnh tái tê nhưng bằng cảm quan cách mạng, Tố Hữu đã tạo nên ý thơ tương phản với thông thường. Trên nền xanh mênh mông của núi rừng đột ngột bùng lên màu hoa chuối đỏ tươi như những ngọn đuốc bập bùng giữa đại ngàn. Màu đỏ là gam màu nóng gợi sự ấm áp, tin yêu. Hình ảnh này kết hợp với ánh nắng chan hòa ở câu thơ thứ hai đã khắc họa được một mùa đông Việt Bắc ấm áp, nơi có Đảng và Bác Hồ, nơi chứa đựng niềm tin và sức mạnh của cả dân tộc.
 - + Bức tranh mùa đông Việt Bắc thể hiện thế giới quan của nhà thơ cách mạng, luôn hướng về sự sống và ánh sáng.

- Con người:

- + Không phải ngẫu nhiên tác giả nhớ tới hình ảnh con người gắn với vị trí đèo cao. Con người đứng trên đỉnh đèo, ánh nắng chiếu chiếu vào lưỡi dao gài ở thắt lưng làm lóe sáng, làm nên hai mặt trời sòng đôi thú vị. Mặt trời của thiên nhiên ở trên cao và mặt trời của con người trên mặt đất. Hai hình ảnh hô ứng với nhau hài hòa khắc họa hình ảnh con người lên nương làm rẫy với một tư thế vững chắc, tự tin của con người làm chủ núi rừng.
- + Vẻ đẹp của con người sánh tựa trời đất, mang tầm vóc sử thi.

2. Bức tranh mùa xuân

- Thiên nhiên “Ngày xuân mơ nở trắng rừng”
 - + Mùa xuân thiên nhiên khoác lên núi rừng tấm áo màu trắng tinh khiết dệt bằng hoa mơ, cho núi rừng tràn đầy sắc xuân.
 - + Đây là vẻ đẹp đặc trưng của Việt Bắc khi xuân về. Hai chữ “trắng rừng” là một sự sáng tạo ngôn ngữ thơ ca của Tố Hữu. Chữ “trắng” về bản chất là tính từ, nhưng ở đây đã được động từ hóa, gợi sự chuyển biến về màu sắc cùng với bước đi của thời gian. Người đọc có cảm giác cả núi rừng Việt Bắc bỗng chốc bừng sáng vì sắc trắng của hoa mơ, thời gian luân chuyển từ đông sang xuân.
 - => Với màu trắng của hoa mơ, Tố Hữu đã gợi được vẻ đẹp trong sáng, tràn đầy sức sống, một không gian thoáng rộng bao la của Việt Bắc khi xuân về.

- Con người:

- + Hành động: Đan nón chuốt từng sợi giang gợi phẩm chất chăm chỉ tài hoa của con người Việt Bắc. Người Việt Bắc trở thành một nghệ sĩ trong lao động, đan nên những chiếc nón giản dị, duyên dáng, thấm đẫm màu sắc văn hóa Việt Nam.
- + Ý thơ còn thấm đượm tinh thần cách mạng. Người Việt Bắc đan nên những chiếc nón, chiếc mũ gửi tặng bộ đội, dân công ra hỏa tuyến. Đây là hình ảnh của một thời gian khó mà hào hùng của dân tộc ta.

3. Bức tranh mùa hè

- Thiên nhiên: Ve kêu rừng phách đổ vàng

- + Bức tranh thiên nhiên mùa hè được miêu tả bằng cả âm thanh và màu sắc.
- + Hai chữ “đỏ vàng” diễn tả ba cực chuyển đổi:
 - _ Chuyển đổi trong không gian, âm thanh đánh thức màu sắc . Chỉ trong chốc lát, cả khu rừng nhất loạt nhuộm sắc vàng kì ảo.
 - _ Chuyển đổi thời gian: màu vàng của rừng phách đã đưa thiên nhiên từ mùa xuân sang hè.
 - _ Chuyển đổi cảm giác: từ thính giác để nghe âm thanh chuyển sang thị giác để cảm nhận màu sắc.
- + Chữ “đỏ” là một sáng tạo của Tố Hữu. Ta ngỡ tiếng ve như một bát màu sóng sánh đỏ loang, nhuộm vàng rừng phách khi hạ về.
- Con người:
 - + Hình ảnh “cô em gái hái măng một mình” khắc họa vẻ đẹp của con người Việt Bắc chịu thương chịu khó, đồng thời còn là hình ảnh của con người tâm tình đọng lại trong nỗi nhớ thương của người về xuôi.
 - + Hai chữ “một mình” thể hiện chiều sâu của nỗi nhớ thương trong xa cách miền ngược và miền xuôi.

4. Bức tranh mùa thu

- Thiên nhiên:
 - + Nếu ở ba mùa trên là cảnh ban ngày thì bức tranh mùa thu là cảnh đêm trăng Việt Bắc.
 - + Tứ thu mở ra hai chiều không gian cao rộng của núi rừng mùa thu trong đêm trăng. Hai chữ “trăng rọi” gợi hình ảnh ánh trăng kẻ một đường cao từ bầu trời xuống núi rừng thẳng tắp. Từ đó gợi được vẻ đẹp thanh bình, thơ mộng của núi rừng.
 - + Khung cảnh thiên nhiên đêm thu còn gợi không gian tâm tình cho cuộc chia tay, phù hợp với khúc hát giao duyên của người đi kẻ ở.
- Con người: “Nhớ ai tiếng hát ân tình thủy chung”
 - + “Nhớ ai” là một lời hỏi, đại từ “ai” mang tính phiếm chỉ, tạo cảm giác băng khuâng lưu luyến trong nỗi nhớ.
 - + Cái hay ở chỗ: Tố Hữu đã tạo ra một kết cấu hô ứng thú vị, mở đầu đoạn thơ là câu hỏi “Ta về mình có nhớ ta”, kết thúc đoạn thơ cũng là một câu hỏi nhưng đã bao hàm câu trả lời. Cả ta và mình cùng chung nỗi nhớ, cùng một tấm lòng son sắt lắng đọng.
 - + Âm tình thủy chung: đã chạm đúng vào gốc rễ của đạo lí dân tộc, nâng niu cội nguồn ân tình ân nghĩa, “uống nước nhớ nguồn”. Đây là vẻ đẹp cao quý trong tâm hồn con người Việt Nam.

C. Kết luận

- Khái quát lại về nội dung và nghệ thuật
- Nêu được phương diện, khía cạnh mình ấn tượng nhất về tác đoạn thơ